

Дата: 07.04.2022

Урок № 4

Тема: Паоло Коельйо Алхімік. Значення творчості П. Коельйо для сучасності. Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі - СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ

Мета — формувати компетентності: *предметні* (знання про життя та творчість П. Коельйо; розуміння особливостей філософсько-естетичної концепції його творчості; навички роботи в групах, культуру мовлення; любов до літератури; естетичний смак); *ключові* (уміння вчитися: навички оцінювання культурно-мистецьких явищ; комунікативну: навички роботи в групі; інформаційну: навички роботи із джерелами інформації; загальнокультурну: прагнення літературної освіченості; світогляд).

Матеріали до уроку:

— Замислимося над такими цифрами: він добре відомий і популярний більш ніж у 150 країнах; його твори перекладені майже 60 різними мовами; загальний наклад його найвідомішої книги — кілька десятків мільйонів примірників. Усе це — про бразильського письменника Паоло Коельйо і його знаменитий твір «Алхімік». ««Алхімік» — це мовби сучасний «Маленький принц». Глибока і проста книжка», — так схарактеризував твір Милорад Павич. Що знайшли ви для себе у цій книзі, обговоримо сьогодні.

Паоло (Пауло) Коельйо — знаменитий бразильський письменник і поет. Опублікував загалом більше 20 книг — романів, коментованих антологій, збірок коротких оповідань-притч. На пострадянському просторі зажив слави після видання роману «Алхімік», який довго залишався в першій десятці бестселерів.

Народився Коельйо 24 серпня 1947 р. в Ріо-де-Жанейро, Бразилія, у благополучній родині інженера Педро й Ліжії Коельйо. У 7 років його відправили до єзуїтської школи Святого Ігнатія Лойоли, де хлопець уперше виявив бажання писати книги. Родина не зрозуміла мрії Паоло стати письменником, тому під тиском рідних юнакові довелося вступити на юридичний факультет університету Ріо-де-Жанейро, але незабаром він кинув навчання та присвятив себе журналістиці. Розбіжності між ним і родиною дедалі ширилися, і 17-річного Паоло примусово помістили до приватної психіатричної клініки. Але ані лікування електрошоком через виявлену шизофренію, ані другий курс лікування не змінили його впевненості в собі — і він утік із клініки, поневірявся деякий час і згодом повернувся додому.

За рік він пристав до руху аматорського театру, який у Бразилії 1960-х рр. став масовим явищем — не тільки мистецтва, а й соціального протесту.

Театрально-протестна активність для Коельйо закінчилася в лікарні, звідки він знову втік, але безгрошів'я змусило його знову повернутися додому. Зрештою після третього курсу лікування його сім'я змирилася з тим, що «нормальна робота» — не для нього. Паоло Коельйо продовжував займатися театром і журналістикою.

1970 року вирушив у подорож Мексикою, Перу, Болівією, Чилі, Європою та Північною Африкою. За 2 роки Коельйо повернувся до Бразилії і почав писати вірші для пісень, що згодом зажили популярності, працював із відомими бразильськими виконавцями, зокрема з Раулем Сейшасом. Як письменник зізнається в одному з інтерв'ю, тоді він познайомився з роботами суперечливого англійської містика Алістера Кроулі, що вплинули на його творчість, яка поширилася не тільки на музику, а й на плани створення «Альтернативного товариства», яке мало стати громадою анархістів у штаті мінас-жерайс, заснованою на ідеї Кроулі: *«Роби що хочеш — ось і весь закон»*. Бразильські військові, які прийшли до влади унаслідок перевороту 1964 р., уважали цей проект підривною діяльністю і взяли всіх імовірних членів під варту. Відомо також, що під час перебування у в'язниці Коельйо та Сейшаса катували. Вийти з в'язниці Коельйо несподівано допомогло минуле: його визнали неосудним і відпустили.

Пізніше, у Голландії, він зустрів особистість (звану їм Джей (англ. J) у «Валькіріях», «Паломництві» і на його сайті «Воїн Світла»), яка змінила його життя і посвятила в християнство. Він став членом католицької групи, відомої як RAM (Regnus Agnus Mundi), де Джей був його Учителем. 1986 року Коельйо пройшов шляхом Сантьяго, старовинним іспанським шляхом паломників, і описав пізніше все, що сталося, у книзі «Щоденник Мага». Зараз він живе з дружиною Крістіною в Ріо-де Жанейро, у Бразилії, і в тарбі, у Франції.

Паоло Коельйо здобув безліч призів та нагород у різних країнах, включно із Францією (*La Legion d'Honneur*) та Італією (*Super Grinzane Cavour Book Award*). Написане ним «Паломництво» стало основою комп'ютерних ігор. Також відомими є його романи «На березі Ріо-П'єдра сіла я і заплакала...» і «Валькірії». Його новелу «Заїр», видану 2005 р., заборонили в Ірані з конфіскацією 1000 копій, але згодом дозволили друкувати.

Твори Коельйо очолювали списки бестселерів не тільки в Бразилії, а й у Великій Британії, США, Франції, Німеччині, Канаді, Італії, Ізраїлі, Фінляндії та Греції. «Алхімік»

донині залишається книгою-рекордсменом за кількістю продажів в історії Бразилії, вона фігурує у Книзі рекордів Гіннеса.

Незважаючи на успіх, численні бразильські критики вважають Коельйо незначним письменником, чиї роботи занадто прості. Деякі з них також називають його роботи комерційними й орієнтованими на ринок. Його обрання до Літературної академії Бразилії заперечується багатьма бразильцями. Відома російська телеведуча і сценаристка Дуня Смирнова сказала про нього таке: *«Роздратування, яке Коельйо викликає у будь-якого хоч трохи літературно досвідченого читача, пояснюється передусім його надзвичайною серйозністю, гусячою якоює важністю — нудьга смертна, на весь роман жодного жарту, жодної посмішки, жодного дотепу. Я маю на увазі не xi-xi-ха-ха, а дотепи в літературі бувають які завгодно — фонетичні, філософські ідіоми; але ось так, без жодної навіть тіні жонглювання, без найменшого артистизму, без натяку на гру розуму — так справжня література не пишеться. Водночас саме ця серйозність і робить Коельйо таким популярним письменником».*

Стилізації в дусі Коельйо присутні в книгах популярного сучасного письменника, ім'я якого оповито таємою,— Анхеля де Куатьє.

Естетичні погляди П. Коельйо є такими:

- у кожного своє особисте призначення в житті, і через це людина живе у світі;
- якщо ти чогось бажаєш, то Всесвіт сприятиме тому, щоб твоє бажання здійснилося;
- кожному дано дар — можливість вибору. Для того, хто не використав цей дар, він стає прокляттям,— інші будуть завжди обирати за нього;
- усе, що відбувається в теперішньому, впливає на майбутнє та є спокутою минулого;
- користайсяожною миттю, аби потім не каятись і не шкодувати за тим, що прогавив свою молодість;
- на світі немає нічого абсолютно помилкового. Навіть зламаний годинник двічі на добу показує точний час.

— Роман «Алхімік» Коельйо написав 1988 р . після паломництва до Сантьяго де Компостела. Випадкова зустріч в Амстердамі привела письменника до католицького

ордену RAM, створеного ще 1492 р. Тут Коельйо почав розуміти мову знаків і передбачень, що траплялися на людському шляху. Відповідно до ритуалу шляху орден спрямував його у паломницьку подорож Здолавши 80 км легендарною стежкою прочан, Коельйо описав цю подорож у першій книзі — «Паломництво» (1987). За нею з'явився «Алхімік»: «Уся моя книжка заснована на стародавній перській легенді, яку написав у Римі». Свого часу цю легенду використав Хорхе Луїс Борхес, аргентинський письменник, як сюжет для одного зі своїх оповідань.

Описуючи шлях головного героя і його духовне збагачення на цьому шляху, Коельйо застосував символічну мову, яка допомогла змалювати людину, її життя й її мрії. «Профільна думка моєї книги «Алхімік» — у фразі, яку, звернувшись до пастуха Сантьяго, вимовив цар Мельхіседек: «Коли ти чого-небудь забажаєш дуже сильно, увесь Всесвіт допомагає тобі досягнути цього»».

Назва роману досить проста і водночас незвичайна.

Словникова робота (запис до зошитів)

Роман-притча — великий епічний твір із повчальною ідеєю морально-етичного плану «Алхімік» — твір постмодернізму, тому йому притаманна мутація жанрів, часу, іноді й простору. У творі є елементи оповідання, пригодницького роману, мемуарів, алхімічних і філософських трактатів, біблійних текстів, нарису, міфу, але літературознавці визначили його як роман-притчу.

ДОМАШНІ ЗАВДАННЯ

Дібрати цитати до характеристики образу Сантьяго (за «Алхіміком» П. Коельйо).

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.